

การสมรสข้ามวัฒนธรรม: แนวทางการปรับตัวและผลกระทบต่อสังคมไทย

เจนจิรา ผลดี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

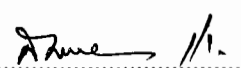
สาขาวิชาการศึกษาและการพัฒนาสังคม

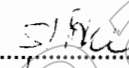
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

พฤษภาคม 2554

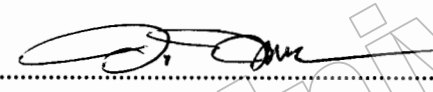
คณะกรรมการควบคุมคุณิพนธ์และคณะกรรมการสอบคุณิพนธ์ ได้พิจารณา
คุณิพนธ์ของเจนจิรา ผลดี ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปรัชญาคุณิพนธ์ิตต สาขาวิชาการศึกษาและการพัฒนาสังคม ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

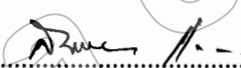
คณะกรรมการควบคุมคุณิพนธ์

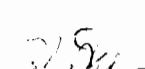
.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมหมาย แจ่มกระจ่าง)

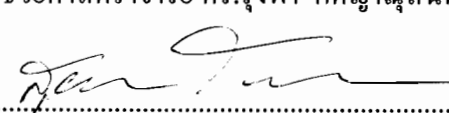
.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุ่งฟ้า กิติญาณตันต์)

คณะกรรมการสอบคุณิพนธ์

.....ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.วชิระ ชาวหา)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมหมาย แจ่มกระจ่าง)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุ่งฟ้า กิติญาณตันต์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิชัย โกศัยยะวัฒน์)

คณะศึกษาศาสตร์อนุมัติให้รับคุณิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปรัชญาคุณิพนธ์ิตต สาขาวิชาการศึกษาและการพัฒนาสังคม ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.มนตรี แย้มกสิกร)

วันที่ 28 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2554

ประกาศคุณประการ

คุณฉันทิพนธ์นี้สำเร็จลงได้ด้วยความรู้จาก รองศาสตราจารย์ ดร.สมหมาย แจ่มกระจ่าง อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุ่งฟ้า กิติญาณสันต์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่ได้สละเวลาอันมีค่าช่วยแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขให้ความรู้และข้อคิดเห็นต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดี มาโดยตลอด ผู้วิจัยขอกราบขอพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ตรวจสอบ ให้คำแนะนำแก้ไขแนวคำถามแบบ ในการสัมภาษณ์เชิงลึก การให้ความหมายของข้อค้นพบและการตีความข้อมูลเพื่อความเป็นเหตุเป็น ผลและความน่าเชื่อถือในการนำเสนอขั้นสุดท้าย

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.วชิระ ชาวหา ประธานคณะกรรมการ สอบปากเปล่า รองศาสตราจารย์ ดร. สุวิชัย โกศลยะวัฒน์ กรรมการสอบปากเปล่าที่ได้เสนอแนะ ปรับปรุงแก้ไขคุณฉันทิพนธ์ฉบับนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณแผนกครอบครัววัยรับพรและสหพันธ์ครอบครัวเพื่อความสามัคคีและ สันติภาพโลก (ประเทศไทย) ที่อนุเคราะห์ให้เก็บข้อมูลและช่วยเหลือแนะนำและประสานงาน อำนาจความสะดวกโดยตลอดจนกระทั่งคุณฉันทิพนธ์เสร็จสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณคู่สมรสข้ามวัฒนธรรมคนไทยที่อนุเคราะห์ให้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ข้อมูลส่วนตัวเกี่ยวกับสภาพวิถีชีวิตการสมรสและการครองรักครองเรือนทุก ๆ ด้าน

ขอขอบคุณพี่สาว นางอังคณา นบนอบ ที่ให้กำลังใจตลอดและอนุเคราะห์ช่วยเหลือตั้งแต่ เริ่มต้นจนกระทั่งคุณฉันทิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ ขอขอบคุณ คุณน้ำทิพย์ คำแร่ ที่คอยช่วยเหลือจัดรูปแบบ และประสานงานด้านเอกสารกับทางภาควิชา คณะฯ และมหาวิทยาลัย

คุณอันใดที่พึงบังเกิดจากประโยชน์ของคุณฉันทิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขออุทิศแด่ครอบครัว คู่สมรสข้ามวัฒนธรรมผู้ให้ข้อมูล สหพันธ์ครอบครัวครอบครัวเพื่อความสามัคคีและสันติภาพโลก (ประเทศไทย) ที่ได้เผยแพร่แนวคิดการสร้างครอบครัวอุดมคติให้สังคมได้รับรู้และดำเนินชีวิตเป็น แบบอย่างของการสร้างครอบครัวที่ประสบผลสำเร็จอันจะนำไปสู่ความสงบสุขของสังคม ประเทศ และโลกให้เกิดสันติภาพตามหลักปรัชญา

เจนจิรา ผลดี

50820241: สาขาวิชา: การศึกษาและการพัฒนาสังคม; ปร.ด. (การศึกษาและการพัฒนาสังคม)

คำสำคัญ: สมรสข้ามวัฒนธรรม/ การปรับตัว

เจเนอรา ผลดี: การสมรสข้ามวัฒนธรรม: แนวทางการปรับตัวและผลกระทบต่อสังคมไทย (CROSS CULTURAL MARRIAGE: THE IMPACT AND ADAPTATION OF THAI SOCIETY) คณะกรรมการควบคุม
 คุณวุฒิพนธ์: สมหมาย แจ่มกระจ่าง, Ph.D., รุ่งฟ้า กิติญาณุตันต์, Ed.D. 258 หน้า. ปี พ.ศ. 2554.

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพวิถีชีวิตและสาเหตุของการตัดสินใจสมรสข้ามวัฒนธรรมของคนไทย ผลกระทบที่มีต่อสถาบันครอบครัว สังคมและวัฒนธรรมไทย และแนวทางการปรับตัวของคนไทยที่สมรสข้ามวัฒนธรรม โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกต แบบไม่มีส่วนร่วม และการสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์เจาะลึก จาก ผู้สมรสข้ามวัฒนธรรมที่เป็นคนไทย จำนวน 18 ราย คณะกรรมการของสหพันธ์ครอบครัวเพื่อความสามัคคีและสันติภาพโลก จำนวน 7 ราย และการสนทนากลุ่มคู่สมรสที่สมัครใจจำนวน 9 ราย วิเคราะห์ข้อมูลแบบตีความและสรุปข้อมูลสำคัญจากบทสนทนา

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้สมรส มีความ ศรัทธาในความรักแท้ ดำรงชีวิตอย่างพอเพียง ใช้ปัจจัยหลักประหัยคัมภีร์ศักดิ์อ้อม จดทะเบียนสมรส บุตร/ ธิดาถือสองสัญชาติ เลี้ยงดูบุตร/ ธิดาให้มีเหตุผล คาดหวังให้บุตร/ ธิดาพูดได้สองภาษา บิดาเป็นหลักในการอบรมจริยธรรมบุตร/ ธิดา ส่วนใหญ่ใช้ภาษาอังกฤษ จีน ไทยสื่อสาร เรียนรู้ภาษาอังกฤษ ด้วยตนเอง บุตร/ ธิดาใช้ภาษาไทยเป็นภาษาแม่ มีวัฒนธรรมอยู่แบบเครือญาติให้เกียรติผู้อาวุโสที่ดูแลน้อง

สาเหตุของการตัดสินใจสมรสข้ามวัฒนธรรมของคนไทย ฝ่ายภายนอกต้องการมีครอบครัวอบอุ่น ประสบผลสำเร็จ ไม่หย่าร้าง มีส่วนร่วมสร้างสันติภาพโลกตามอุดมคติหลักปรัชญา บิดา/ มารดา ญาติอาวุโส ไม่มีส่วนในการตัดสินใจ ฝ่ายจิตใจภายใน (ฝ่ายจิตวิญญาณ) เชื่อว่าเป็นเจตจำนงของพระเจ้าที่ต้องการให้สมรส เพื่อพัฒนาตนให้เป็นมนุษย์สมบูรณ์แบบ

2. ผลกระทบต่อสังคม เป็นครอบครัวที่มีคู่สมรสเพียงคนเดียวไม่หย่าร้างไม่เสพสิ่งเสพติดและ อนามัย สุข ยอมรับความแตกต่างทางวัฒนธรรม รับผิดชอบครอบครัว มีศูนย์กลางอยู่ที่ความรักแท้ ให้คุณค่าด้าน จริยธรรม ส่งเสริมค่านิยมนับถือคุณค่าความดี เลี้ยงดูบุตร ธิดาให้รักนวลสงวนตัวไม่มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร มีจิตอาสา อยู่เพื่อผู้อื่นสังคมและประเทศชาติ วัฒนธรรมการให้เกียรติผู้อาวุโสตามระบบเครือญาติ สามเณร/ ภรรยา มีสิทธิเท่าเทียมกัน

3. แนวทางการปรับตัว องค์การมีโครงสร้างดูแล แต่งตั้งหัวหน้ากลุ่มเป็นระบบตามเชื้อชาติ แผนครอบครัวรับพรเป็นหน่วยงานกลางให้คำปรึกษา จัดอบรมสัมมนาอย่างต่อเนื่องเพื่อจัดกรอบแนวคิด ทบทวนความเข้าใจหลักปรัชญาฯ อยู่เสมอ ด้านตัวผู้สมรสเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารด้วยตนเอง ศึกษา กฎหมายการสมรสกับชาวต่างชาติทำความเข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคล ความแตกต่างทางวัฒนธรรม ใช้หลักปรัชญาเป็นแนวทางปรับตัวบนพื้นฐาน “ความเชื่อ” มีอุดมคติสูงสุด คือ “สร้างสันติภาพให้เกิดขึ้นในโลก” ผ่านสถาบันครอบครัวอบอุ่นเข้มแข็ง เป็นความเชื่อเฉพาะกลุ่ม “ให้ทำความดี มีชีวิตหลังความตาย” สร้างแรงจูงใจ ให้ทำความดีเพื่อสร้างตัวตนที่ดีก่อน ไปสู่โลกฝ่ายวิญญาณหลังความตายเพื่ออยู่ร่วมกับคู่ของตนตลอดนิรันดร์

50820241: MAJOR: EDUCATIONAL ADMINISTRATION; Ph.D. (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

KEYWORDS: CROSS CULTURAL MARRIAGE/ ADAPTATION OF THAI SOCIETY

JANEJIRA PHOLDEE: CROSS CULTURAL MARRIAGE: THE IMPACT AND ADAPTATION OF THAI SOCIETY. DISSERTATION ADVISORY COMMITTEE: SOMMAI JAMKRAJANG, Ph.D., ROONGFA KITIYANOOSAN, Ed.D. 258 P. 2011.

This study had several purposes: to study life style status and the decision making of cross cultural marriage of the Thais participated in the study. The impact upon family, society, culture and the adjustment guidelines were included in the study. A qualitative research was employed for the study. Data collection done by observations both participative and non-participative nature. An indept-interview gained from 18 Thais and 7 Committee members fat the Family Union for Unity and World Peace. A group discussion was organized for 7 voluntary spouses. The analysis of data succeed by using interpretation and conclusion from significant findings in the study.

The results found as follows:

1. The spouses have faith in true love, self sufficiency living, cost saving, having married license, the children hold 2 citizenship, using reasons to bring up and expecting them to become bilingualism. Fathers take the leading role on ethical matters. Communication comprises of English, Chinese and Thai The spouses use self-study for learning English. The children use Thai language as their mother tongue. They live in extended family, respect seniority and coring for siblings.

The reason for getting cross cultural marriage consisted of social and spiritual aspects. For social, they would like to have loving family, life success, no divorce, take part to create World Peace by following the idealist philosophy. Parents and cousins take no part in decision making. On the spiritual side, they believe that God blesses them to get married for self development to become the perfect human beings

2. The social impacts reflected by having single marriage, no divorce, no addictive substances and sin behaviors, accepting cultural difference, family responsibility done by showing true love, having ethical value and value promotion, raising the children to respect

themselves by help others, society and the country, respect seniority and caring for siblings, husband and wife have equal right.

3. Guidelines for adjustment, the organization has set up the taking care procedure by appointing the group leader for each nationality. The counseling unit runs by the family section. Meeting and seminars are set up continuously for better understanding of philosophy principles. The spouses use self-study to learn English ready for communication, study foreign married law, Individual difference, cultural difference. They use philosophy principle as a guideline to accept “belief” about “Create World Peace”. The happy family is a core for success. There is a specific group belief about “To behave for life after death”. Motivation to behave before going to the spiritual world and live forever with their spouses are emphasis.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
คำถามการวิจัย.....	5
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	5
ความสำคัญของการวิจัย.....	6
ขอบเขตการวิจัย.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
แนวคิดการสมรสและครอบครัว.....	10
แนวคิดการสมรสข้ามวัฒนธรรม.....	19
แนวคิดวัฒนธรรม.....	22
แนวคิดโลกาภิวัตน์.....	43
ทฤษฎีแรงจูงใจและความต้องการ.....	46
ทฤษฎีความพึงพอใจและการปรับตัว.....	56
กฎหมายการสมรส.....	62
สหพันธ์ครอบครัวเพื่อความสามัคคีและสันติภาพโลก (ประเทศไทย).....	70
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	86
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	102
พื้นที่ศึกษา.....	102
ประชากรและผู้ให้ข้อมูล.....	103

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
วิธีการดำเนินการศึกษา.....	104
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	107
การวิเคราะห์และตรวจสอบข้อมูล.....	108
การพิทักษ์สิทธิ์และจริยธรรมการวิจัย.....	109
4 ผลการวิจัย.....	110
ตอนที่ 1 ศึกษาสภาพวิถีชีวิตและการตัดสินใจสมรสและผลกระทบ ของการสมรสข้ามวัฒนธรรมของคนไทย.....	111
ตอนที่ 2 แนวทางการปรับตัวของคนไทยที่สมรสข้ามวัฒนธรรม.....	177
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	192
สรุปผลการวิจัย.....	192
อภิปรายผล.....	215
ข้อเสนอแนะ.....	233
บรรณานุกรม.....	234
ภาคผนวก.....	244
ภาคผนวก ก.....	245
ภาคผนวก ข.....	250
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	259

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงเพศ อายุและภูมิลำเนาเดิมของผู้สมรสข้ามวัฒนธรรมของคนไทย	111
2	แสดงระดับการศึกษาและสถาบันที่จบการศึกษาของผู้สมรสข้ามวัฒนธรรมของคนไทย.....	112
3	แสดงเชื้อชาติของกลุ่มสมรส การจดทะเบียน จำนวนปีที่สมรสและจำนวนบุตรของผู้สมรสข้ามวัฒนธรรมของคนไทย.....	113
4	แสดงอาชีพ รายได้ ที่อยู่อาศัยและสถานที่ทำงานของผู้สมรสข้ามวัฒนธรรมของคนไทย.....	114
5	แสดงเพศ อายุ อาชีพ สถานภาพ ระดับการศึกษา กลุ่มสมรส ตำแหน่งของคณะกรรมการสหพันธ์ฯ	115
6	แสดงแนวทางของการปรับตัวของกลุ่มสมรสข้ามวัฒนธรรม.....	188

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	6
2 สรุปการสมรสข้ามวัฒนธรรมและแนวทางการปรับตัวของกลุ่มสมรส.....	191